Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Szkoły Podstawowej nr 6 im. Narodowego Święta Niepodległości
w Koszalinie

MOTTO:
„Musicie od siebie wymagać
Nawet gdyby inni od was nie wymagali”

/ Jan Paweł II/

Koszalin, 2018 r.

Spis treści

Preambuła 4

Czynniki ryzyka 6

Misja i wizja szkoły 8

Model absolwenta 9

Część: Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej 10

Przepisy prawne 11

Wprowadzenie 12

Program Wychowawczo-Profilaktyczny 13

Część: BudowanCzęśćie świadomości i przynależności narodowej..... 15

Przepisy prawne 15

Wprowadzenie 16

Program Wychowawczo-Profilaktyczny 17

Część: Wychowanie do wartości 19

Przepisy prawne 19

Wprowadzenie 20

Program Wychowawczo-Profilaktyczny 21

Część: Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązaniu kontaktów rówieśniczych 23

Przepisy prawne 23

Wprowadzenie 25

Program Wychowawczo-Profilaktyczny - bezpieczeństwo w społeczności szkolnej 26

Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązaniu kontaktów rówieśniczych 29

Część: Cyberprzemoc 31
Przepisy prawne 31
Wprowadzenie 32
Program Wychowawczo-Profilaktyczny 33
Część: Zdrowy styl życia 36
Przepisy prawne 36
Wprowadzenie 37
Program Wychowawczo-Profilaktyczny - działalność wychowawcza 38
Program Wychowawczo-Profilaktyczny - działalność profilaktyczna 43
Część: Szkoła miejscem rozwoju kazdego ucznia 46
Przepisy prawne 46
Wprowadzenie 47
Program Wychowawczo-Profilaktyczny 48

Preambuła

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tym zmianami emocjonalności człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia akceptacji innych ludzi. Tutaj zadaniem rodziców i nauczycieli dzieci jest wspieranie ich podczas tego okresu. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której młody człowiek zostaje zmuszony do szukania aprobaty i zrozumienia w grupach zewnętrznych, których pobudki do działania mogą okazać się dalekie od oczekiwanych. Pozytywne, prawidłowo ukierunkowane wsparcie w procesie dojrzewania ułatwia zdobywanie optymalnych doświadczeń i wiedzy o świecie w kontrolowanych, najkorzystniejszych warunkach.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ich celem jest zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego niekorzystnego zjawiska w konkretnej sytuacji i grupie społecznej, jak też promowanie alternatywnych, pozytywnych zjawisk, form spędzania czasu w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

Zadaniem szkoły jest prowadzenie ciągłej ewaluacji wskazanych zjawisk poprzez gromadzenie i przetrzymywanie dokumentacji badawczej, wywiadów wychowawczych oraz informacji na temat warunków społecznych i materialnych danej rodziny. Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 6 w Koszalinie został opracowany na podstawie diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej z użyciem narzędzi :

- ✓ Ankiet przeprowadzonych w ramach ewaluacji Programu Wychowawczego i Profilaktyki;
- ✓ „Diagnozy postaw etycznych i wybranych wartości, które kierują postępowaniem ucznia oraz „Profilaktyka zagrożeń";
- ✓ Rozmów indywidualnych z uczniami i rodzicami , wywiadów w środowisku ucznia;
- ✓ Analizą danych pozyskanych w trakcie współpracy z Sądem Rodzinnym, Zespołem Kuratorów Sądowych , MOPR, MPPP, TPDZ, Poradnią ZPDZ i M, Policją;
- ✓ Analizy obserwacji uczniów (w tym: osiągnięć szkolnych, zaangażowania w proces dydaktyczny, motywacji, stanu zdrowia, problemów emocjonalnych , funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej, zagrożenia niedostosowaniem społecznym i uzależnieniem od środków psychoaktywnych);
- ✓ Analizy dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczej (dzienniki lekcyjne , dokumentacja wychowawców, pedagoga).

Czynniki ryzyka :

Sfera psychologiczna ucznia:

1. Niska samoocena i wiary we własne możliwości.
2. Brak motywacji i nawyku pracy umysłowej.
3. Brak odporności na stres i problemy.
4. Nadmierna nieśmiałość, wrażliwość.

Sfera rodzinna :

1. Brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego.
2. Niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja).

Reasumując można stwierdzić, że w społeczności naszej szkolny należy wyróżnić wiele symptomów, które mogą wskazywać na istnienie problemów. Do najpoważniejszych, ale zarazem najłatwiej zauważalnych wskaźników występujących wśród uczniów należą:

- występowanie agresji słownej i fizycznej,
- problemy w nauce, brak motywacji do przyswajania nowej wiedzy, niskie potrzeby i aspiracje edukacyjne,
- opuszczanie godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia, wagary oraz spóźnienia na zajęcia lekcyjne,
- kłopoty w samodyscyplinie i czynnościach samoobsługowych,
- powiększająca się liczba dzieci z deficytami rozwojowymi, trudnościami dydaktycznymi,
- powiększająca się liczba uczniów z problemami rodzinnymi (tj. alkoholizm, zażywanie niedozwolonych substancji, hazard, bezrobocie, bieda) bądź tych, którzy funkcjonują w rodzinach zaburzony (tj. rodziny niepełne, rodziny rozbite, rodziny wielodzietne, eurosieroctwo, sieroctwo, trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przemoc w rodzinie)

Zdajemy sobie również sprawę, że poza już wskazanymi czynnikami indywidualnymi i społecznymi na jakość życia oraz sukces edukacyjny szkoły mają wpływ poszczególne czynniki ryzyka tj.:

- kryzys autorytetów,
- dostępność środków psychoaktywnych,
- moda na spożywanie substancji zabronionych – narkotyki, dopalacze, leki, alkohol, nikotyna, itp.,
- brak wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji zakazanych oraz skutków ich przyjmowania,
- brak właściwych wzorców rodzinnych,

- naciski środowiska rówieśniczego na zachowania społecznie nieakceptowane,
- konflikty rówieśnicze, w którym zaburzone jest poczucie bezpieczeństwa,
- brak wsparcia, zainteresowania w rodzinie lub istnienie niewłaściwych wzorców rodzinnych,
- niekontrolowane przyswajanie wzorców czerpanych z mediów tj. telewizja, Internet,
- stres i niepowodzenia edukacyjne,
- brak zdolności do kompensowania stresu,
- brak nawyku aktywnego odpoczynku,
- zbyt duże obciążenie obowiązkami edukacyjnymi – mnogość „obowiązkowych" zajęć fakultatywnych,
- nieprzestrzeganie norm dotyczących higieny pracy i higieny osobistej, itp.

Proponowany przez nas Program Wychowawczo-Profilaktyczny składa się z wielu części, a każda z nich ma na celu zapobieganie pojawianiu się bądź ograniczenie występowania czynników ryzyka. Wychodzimy z założenia, że silna więź emocjonalna ucznia ze szkołą, a także nawiązanie współpracy i trwałej relacji pomiędzy pracownikami szkoły a opiekunami uczniów, jest w stanie w znacznej mierze przeciwstawić się podobnym zagrożeniom. Wspólne działanie na polu rodzinnym i szkolnym może przynieść zamierzony efekt w momencie, gdy ustalono wspólne cele, a obie strony dialogu traktują się po partnersku.

Wszystkie proponowane przez nas działania, mają również na celu ułatwienie uczniom nabywania umiejętności życia w społeczeństwie, dążą do socjalizacji jednostki. W związku z tym ich celem jest usprawnienie komunikacji, współpracy w grupie (również w środowiskach wirtualnych), ale również pozwalają na rozwijanie zdolności indywidualnej oraz zespołowej pracy czy organizacji i zarządzanie zespołami. Dzięki takiej różnorodności zajęć młodzi ludzie poza zdolnościami socjalizacyjnymi rozwijają również swoją kreatywność oraz przedsiębiorczość, co pozwala na wprowadzanie bardziej innowacyjnych rozwiązań w trakcie kształcenia młodych ludzi, które odpowiednie są do poziomu ich aktualnego rozwoju.

Bardziej innowacyjne działania zakładające pracę projektową uczniów, umożliwiają im większą ekspresję ich kreatywności oraz mają wpływ na zwiększenie samodzielności i odpowiedzialności wszystkich uczestników procesu, dzięki czemu będą mogli sami wpływać na kształtowanie procesu uczenia. Kierowanie własnym rozwojem zakłada zarówno pracę indywidualną jak i pracę grupową w zespole klasowym. Dzięki temu uczniowie mają możliwość odkrywania siebie i rozwijania zdolności socjalizacyjnych, w tym zdolność do komunikowania się, skutecznego przekazywania własnych myśli, słuchania, a nie jedynie słyszenia swoich rozmówców, efektywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Metoda pracy projektowej, która może mieć charakter pracy indywidualnej lub zespołowej, pozwala nauczycielom na łączenie kilku zagadnień, a nawet przedmiotów szkolnych w jeden projekt. Dzięki takiemu rozwiązaniu praca uczniów będzie miała bardziej kompleksowy charakter, gdyż wymaga spojrzenia na dane zagadnienie pod wieloma aspektami.

Proponowane przez nas działania mają charakter wychowawczy i profilaktyczny, a przedstawione propozycje tematyczne Programu Wychowawczo- Profilaktycznego zgodne są z celami programowymi oraz wiekiem społeczności szkolnej.

Misja i wizja szkoły

1. Misja szkoły:

Każdego dnia wspólnie pracujemy na sukces naszych uczniów i zadowolenie rodziców, a wskaźnikiem tego jest ich satysfakcja i prestiż naszej szkoły w środowisku. Priorytetem w naszej szkole jest wysoka efektywność kształcenia, przygotowanie do dalszej edukacji, zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju każdego ucznia.

Jesteśmy szkołą, która:

- zapewnia wszechstronny rozwój osobowości uczniów, uwzględniając ich indywidualne potrzeby;
- rozwija uzdolnienia i zainteresowania uczniów poprzez bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych i udział w różnorodnych konkursach;
- upowszechnia zdrowy styl życia, kształtując postawy prozdrowotne i proekologiczne;
- wychowuje w duchu patriotyzmu, uczy poszanowania historii narodu i tradycji regionu, jednocześnie otwiera uczniów na korzyści płynące z zachowania pokoju, przestrzegania praw człowieka, integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej;
- systematycznie tworzy własną historię i tradycje ,rozwija uczniowski ceremoniał i wzbogaca szkolną symbolikę;
- integruje społeczność uczniowską poprzez budowanie atmosfery akceptacji i tolerancji w relacjach z uczniami wywodzących się z różnych środowisk rodzinnych , a także z uczniami niepełnosprawnymi;
- dba o właściwy klimat sprzyjający twórczej i efektywnej pracy, wprowadza relacje integrujące nauczycieli, uczniów i rodziców we wspólnotę szkolną, jest przyjazna dla ucznia, rodziców i nauczycieli;
- wspomaga wychowawczą rolę rodziny, współdziałając z rodzicami/opiekunami /w procesie kształcenia i wychowania;
- koordynuje oddziaływania wychowawcze Szkoły i domu rodzinnego;
- gwarantuje nauczanie przez wysoko wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną.

Misją naszej szkoły jest wychowanie dziecka świadomego dokonywanych wyborów, wrażliwego i otwartego na środowisko naturalne i społeczne, w jakim funkcjonuje, pewnie poruszającego się w określonym kulturowo i światopoglądowo systemie wartości, odpowiedzialnego, prawego, tolerancyjnego i zdolnego do współdziałania.

2. Wizja szkoły:

Jesteśmy szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną. Pracujemy jako zespół, szanując i wspierając się nawzajem. Uczymy kreatywności, z jednoczesnym naciskiem na odpowiedzialność za własne decyzje. Jesteśmy otwarci na świat i zmiany w nim zachodzące, chętni do czerpania z jego dorobku naukowego i kulturowego. Nasza szkoła jest zakorzeniona w tradycji lokalnej i narodowej. Kształcimy swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu

wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Kształtujemy w uczniach wrażliwość na dobro, prawdę i piękno. Najwyższym dobrem jest dla nas uczeń.

Model absolwenta

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 6 im. Narodowego Święta Niepodległości w Koszalinie jest Polakiem umiejącym żyć godnie i poruszać się w otaczającym go świecie oraz:

- jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji;
- potrafi w praktyce zastosować zdobytą wiedzę i umiejętności;
- czerpie radość z nauki;
- przestrzega ogólnie przyjętych wartości moralnych;
- potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje;
- potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie;
- zgodnie współpracuje z innymi;
- jest ciekawy świata i wrażliwy na drugiego człowieka;
- jest życzliwy i tolerancyjny, szanuje godność własną i drugiego człowieka;
- rozumie wartość uczenia się i potrzebę własnego rozwoju;
- dba o zdrowie psychiczne i fizyczne oraz o bezpieczeństwo własne i innych.

Część: „Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej”.

Przepisy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59; 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. 2017 poz. 1569);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2017 poz. 1580);
7. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).

Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

Wprowadzenie

Szkoła prowadzi szereg działań, mających na celu zachęcenie uczniów do podejmowania innej, alternatywnej w stosunku do biernej formy spędzania wolnego czasu tj. fakultatywne zajęcia sportowe, edukacyjne, spotkania z przedstawicielami środowisk lokalnych, itd. Celem zajęć jest poszerzenie uczniowskiej wiedzy, zainteresowań oraz umożliwienie odnalezienia nowych pasji. Naszym uczniom proponujemy naukę poprzez aktywne uczestnictwo w życiu codziennym – mogą wykazać się oni poprzez samodzielne organizowanie wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, itp., dla swoich kolegów i koleżanek ze szkoły lub okolic. Każde wydarzenie pozostaje pod nadzorem przypisanego nauczyciela, który wspiera działania młodych ludzi oraz ułatwia im odnalezienie się w nowej sytuacji.

Każde z prowadzonych przez nas działań ma za zadanie rozbudzić aspiracje życiowe uczniów oraz przeciwdziałać bierności społecznej. Dlatego też skupiamy się na motywowaniu młodych ludzi do nauki oraz staramy się tworzyć im środowisko umożliwiające osiąganie sukcesów w różnych dziedzinach. Dzięki temu uczniowie, którzy mają trudności w nauce na jakimś polu, będą mogli odszukiwać oraz pielęgnować umiejętności i predyspozycje, które posiadają w różnych dziedzinach życia. W tym celu skuteczne będzie prowadzenie różnorodnych działań fakultatywnych.

Kładziemy również duży nacisk na rozwijanie umiejętności społecznych i inteligencji emocjonalnej młodych ludzi.

„Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej” ma na celu:

1. Budowanie świadomości samego siebie i realnych aspiracji życiowych:
    - kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
    - rozumienie znaczenia i roli ubioru (odpowiedniego do okazji i miejsca),
    - poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych,
    - poszerzanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania.
2. Budowanie pewności siebie:
    - uświadamianie zagadnienia pewności siebie,
    - techniki budowania pewności siebie,
    - odkrywanie własnej osobowości,
    - rozwijanie zainteresowań,
    - odnajdywanie swoich mocnych stron.
3. budowanie zaradności życiowej:
    - organizacja warsztatów,
    - angażowanie uczniów w organizację wydarzeń, imprez etc.
    - organizacja wyjazdów, wycieczek, „zielonych szkół”.

Cele szczegółowe:

- tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole,
- uczenie asertywności,
- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji,
- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- poznawanie swoich predyspozycji oraz ich rozwijanie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Zajęcia integracyjne.	• ćwiczenia indywidualne i grupowe, • zajęcia integrujące klasę i społeczność szkolną, • ćwiczenia aktywizujące, • uczenie współodpowiedzialności za swoich kolegów i koleżanki z klasy, • wspólne wyjścia poza teren szkoły, • uroczyste pasowanie na ucznia SP - 9.	Wychowawcy klas I	Uczniowie
2. Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności oraz aspiracji życiowych. 3. Praca nad adekwatnym poczuciem własnej wartości.	• ćwiczenia indywidualne i grupowe, • zajęcia wychowania fizycznego, • zajęcia warsztatowe, • mini wykłady, • dramy, • zajęcia których celem jest samopoznanie i budowanie własnej wartości, asertywności, nauka pozytywnego myślenia.	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego Pedagog szkolny	Uczniowie
4. Podnoszenie poziomu kompetencji społecznych.	• praca indywidualna i grupowa, • treningi, warsztaty, • dramy, • zajęcia, które pomogą pozytywnie wpłynąć na poziom inteligencji emocjonalnej uczniów – utrwalanie poczucia własnej wartości.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Uczniowie
5. Nauka opanowania stresu bądź wykorzystania sytuacji stresowych na swoją korzyść. 6. Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.	• ćwiczenia indywidualne i grupowe, • zajęcia plastyczne/ techniczne, • e-lekcje, • mini wykłady, • zajęcia z psychologiem, • zajęcia warsztatowe, na których uczniowie ćwiczą zachowanie się w różnych trudnych, konfliktowych sytuacjach.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Uczniowie
7. Kształtowanie postawy życiowej w społeczeństwie lokalnym. 8. Budowanie zaradności życiowej. 9. Nauka samodzielnego podejmowania aktywności/ inicjatywy. 10. Rozwijanie uczniowskich zainteresowań.	• ćwiczenia indywidualne i grupowe, • przedstawienia, prezentacje, wystąpienia, itp., • e-lekcje, • lekcje wychowawcze, dot. m.in. zasad savoir vivre, • zajęcia psychoedukacyjne – prowadzenie całorocznego doradztwa zawodowego, świadomy wybór dalszej drogi kształcenia, • praca projektowa,	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Doradca zawodowy Nauczyciel prowadzący dodatkowe zajęcia	Uczniowie

	• zajęciach dodatkowych – gazetka szkolna, organizacje sportowe, praca w samorządzie.		
11. Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły. 12. Nawiązywanie i/lub utrzymywanie odpowiednich relacji i zaangażowania rodziców/ opiekunów uczniów. 13. Prowadzenie ewaluacji.	• szkolenia, kursy, treningi, warsztaty w ramach WDN i w formach zewnętrznych, • książki, materiały szkoleniowe, ulotki, • wyposażanie nauczycieli w wiedzę, materiały informacyjne oraz umiejętności tworzenia wspierających relacji interpersonalnych, • badania ankietowe.	Dyrektor szkoły	Nauczyciele i wychowawcy
14. Pedagogizacja rodziców/ opiekunów dzieci. 15. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/ opiekunowie dzieci. 16. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną.	• spotkania z wychowawcą, • pogadanki ze specjalistami, • spotkania z opiekunami uczniów na temat ustalania zasad panujących w domu, przestrzegania ich przez wszystkich domowników oraz konsekwentnego reagowania w sytuacjach, gdy dana reguła nie zostanie dotrzymana, • udział rodziców/opiekunów prawnych w konkursach, festynach, uroczystościach szkolnych.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice/opiekunowie uczniów
17. Nawiązanie współpracy z organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi nie związanymi bezpośrednio ze szkołą.	• spotkania za specjalistami danej tematyki, • szkolenia, • nawiązanie współpracy w zakresie realizacji omawianych działań profilaktycznych z: ➢ poradnią psychologiczno-pedagogiczną, ➢ z ośrodkami kulturalnymi, ➢ rodzicami/ opiekunami prawnymi uczniów, ➢ instytucjami i organizacjami edukacyjnymi, ➢ osobami fizycznymi, ➢ służbami porządku publicznego.	Dyrekcja szkoły Pedagog szkolny	Uczniowie, nauczyciele, rodzice/opiekunowie prawni

Część: „Budowanie świadomości i przynależności narodowej”.

Przepisy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r., o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 r. poz. 356);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. 2014 r. poz. 263);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz.U. 1992 r. nr 36 poz. 155 z późń. zm);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz.U. 2017 r. poz. 1042);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. 2015 r. poz. 1214);
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 r. poz. 1817, 1948, z 2017 r. poz. 60, 573).

Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

Wprowadzenie

Budowanie świadomości przynależności narodowej oraz kształtowanie postaw patriotycznych służy nabywaniu identyfikacji z narodem i kulturą, które z kolei przygotowują do życia w danym społeczeństwie. Kształcenie w młodych ludziach odpowiedniej, patriotycznej postawy wymaga czasu i konsekwentnych, ciągłych starań. Z tego powodu działalność dydaktyczno-wychowawcza jest niezbędna w codziennym życiu młodego człowieka a równocześnie jest obowiązkiem spoczywającym na barkach nauczycieli, bez względu na ich wiarę czy preferencje polityczne. W celu kształtowania prawidłowego i skutecznego wychowania patriotycznego ważne jest, aby pamiętać o jego wielopoziomowości i wszechstronności.
Kształtowanie postawy patriotycznej w młodych ludziach jest obowiązkiem spoczywającym na ich opiekunach, zarówno tych prawnych, faktycznych jak i tych, którzy spędzają z uczniami czas tj. wychowawcy i nauczyciele szkolni. Kształtowanie patriotyzmu jest zadaniem, które należy podjąć już od najmłodszych lat życia dziecka.
Prowadzone działania mają na celu przygotowanie młodych ludzi do pomyślnego i płynnego wejście w dorosłe życie. Oznacza to, że szkoła przygotowuje do pełnienia szeregu ról społecznych z jakimi mogą spotkać się uczniowie. Poprzez wszechstronne rozwijanie ich zdolności oraz zapewnienie troski o ich postawę moralną i obywatelską rozumieć należy: kształceniu w uczniach krytycznego myślenia, ukierunkowanego na poszukiwanie prawdy, piękna i dobra w otaczającym świecie. Nauczyciele starają się również pogłębić w swoich podopiecznych ciekawość poznawczą i chęć do ustalania i sięgania po coraz bardziej ambitne cele. Szkoła stara się nauczać tych wszystkich zasad zgodnie normami i wartościami istotnymi i krzewionymi w Polsce.

„Budowanie świadomości i przynależności narodowej" ma na celu:

- kształtowanie świadomości obywatelskiej,
- kształtowanie patriotyzmu lokalnego,
- rozwijanie postaw prospołecznych oraz dbanie o wspólne dobro,
- pielęgnowanie postaw patriotycznych,
- zachęcanie do aktywnego udziału w życiu rodzinnym, społeczności szkolnej, lokalnej i państwowej,
- dbałość o używanie poprawnej polszczyzny,
- wykazywanie szacunku do symboli narodowych i lokalnych tj. hymn kraju, godło, flaga oraz dbanie o krzewienie innych symboli, wartości i tradycji narodowych,
- pielęgnowanie tradycji narodowych,
- uczenie wykazywania właściwej postawy podczas obchodów państwowych i szkolnych,
- poszerzanie wiedzy o historii miasta, regionu, jego kulturze i sztuce itp.

Pamiętajmy, że nikt nie rodzi się patriotą. Przekazywanie treści patriotycznych jest zadaniem i obowiązkiem stawianym przed każdym nauczycielem, bez względu na jego prywatne przekonania polityczne czy wiarę.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Diagnoza preferowanych przez uczniów wartości.	• badanie ewaluacyjne ankietowe diagnozujące posiadane wartości i postawy patriotyczne u członków społeczności szkolnej (uczniowie, nauczyciele, rodzice), • omówienie otrzymanych wyników, • opracowanie działań profilaktycznych i wychowawczych, • przeprowadzenie ponownej ewaluacji.	Pedagog szkolny, wyznaczeni nauczyciele.	Cała społeczność szkolna
2. Kształtowanie osobowości ucznia.	• godziny wychowawcze - przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych , uwrażliwienie na poczucie piękna i estetyki, kształtowanie postaw koleżeńskich, • „spotkania w kulturą" – wyjścia do teatru, kina, pokazy sztuki.	Wychowawcy klas	Uczniowie
3. Uświadamianie istoty przynależności do narodu.	• debaty, • godzina wychowawcza (na temat symboli narodowych, kim jest współczesny patriota), • zajęcia mające na celu uświadomienie swojej przynależności narodowej, symbole narodowe, • broszury informacyjne, • plakaty, postery na temat patriotyzmu.	Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotów humanistycznych Nauczyciele plastyki	Uczniowie
4. Budowanie więzi kulturowo-etnicznej. 5. Promowanie społeczności lokalnej.	• wykłady, warsztaty, • sesja plakatowa, • publikacje, • obchody na terenie szkoły uroczystości m.in.: wieczór andrzejkowy, bal maskowy, Święto Konstytucji 3 Maja, Święto Niepodległości, Dzień Patrona Szkoły, Dzień Edukacji Narodowej, Wigilia klasowa, mikołajki, • emisja polskich filmów historycznych, • wywiady z dalszymi członkami rodziny, przygotowanie drzewa genealogicznego.	Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotów humanistycznych Nauczyciele plastyki	Uczniowie
6. Poznawanie historii lokalnej społeczności.	• wycieczki po muzeach, • wycieczki do miejsc związanych z legendami lokalnymi lub miejskimi,	Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotów	Uczniowie

	• wycieczki do miejsc historycznych, • spotkania z mieszkańcami DPS (wywiady, wspólna aktywność, itp.), • wolontariat, • angażowanie uczniów w prace samorządowe, • praca w grupach roboczych działających na terenie szkoły tj. gazetka szkolna, kółko polonistyczne, kółko matematyczne, radiowęzeł, harcerstwo i inne.	humanistycznych Nauczyciele prowadzący zajęcia dodatkowe (kółka zainteresowań)	
7. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.	• szkolenia dla nauczycieli, • broszury informacyjne, • spotkania z rodzicami / opiekunami uczniów - informowanie opiekunów o najlepszych sposobach przekazywania uczniom wiedzy na temat swojej kultury, historii oraz metodach na pielęgnowanie wyznawanych przez nich wartości, • nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami zewnętrznymi, lokalnymi ośrodkami kultury.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotów humanistycznych	Nauczyciele, wychowawcy klas
8. Angażowanie rodziców / opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej w pracę na rzecz szkoły. 9. Pedagogizacja dorosłych na temat konieczności kształtowania prawidłowych postaw w młodych ludziach	• kontakt z nauczycielami, wychowawcami klas, • szkoła zachęca dorosłych do udziału w organizowanych przez szkołę uroczystościach / akademiach szkolnych (o charakterze patriotycznym czy świątecznym), • rozmowy wychowawcy klasy podczas zebrań dlaczego ważne jest, aby cała rodzina uczestniczyła w wydarzeniach krajowych i patriotycznych oraz pielęgnowała tradycje i dobre obyczaje podczas świąt.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas	Rodzice/ opiekunowie uczniów

Część: „Wychowanie do wartości”.

Przepisy prawne

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (Dz.U. 1989 nr 29 poz. 155);
5. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167);
6. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2014 poz. 395 z późń. zm.).

Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

Wprowadzenie

Motorem postaw są wartości. To one decydują o tym, jakiego dokonamy wyboru, czy zadbamy o własny rozwój, czy oddamy się głównie przyjemnościom, czy przejmiemy odpowiedzialność za swoje życie, czy pozwolimy na to, aby inni za nas decydowali, czy z wytrwałością będziemy dążyć do celu, czy poddamy się przy pierwszej drobnej przeszkodzie. To one napędzają motywację naszych uczniów do nauki, do przyswajania nowej wiedzy i umiejętności, do osiągania coraz lepszych rezultatów.

Proces rozwoju wartości u człowieka zaczyna się już od najmłodszych lat i ma istotny wpływ na otoczenie, w którym żyje, a w konsekwencji na społeczeństwo. Oznacza to, że dziecko od samego początku ma wpływ na swoje otoczenie, ale również samo jest na nie podatne. System wartości człowieka budowany jest przez rodziców, rodzinę, nauczycieli, kolegów i koleżanki oraz bliższe i dalsze środowisko, w którym się obraca.

W ramach programu profilaktyczno-wychowawczego „Wychowanie do wartości" nasza szkoła skupi się na:

- zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych dzieci i budowanie więzi z nimi,
- modelowanie postaw uczniów,
- zachęcanie uczniów do ciągłego działania,
- stosowanie metod aktywizujących.

„Wychowanie do wartości" ma na celu wychowanie dzieci i młodzieży szkolnej w duchu systemu wartości pielęgnowanego przez wiele wcześniejszych pokoleń Polek i Polaków. Krzewienie wyznawanego w danym społeczeństwie systemu wartości jest fundamentem procesu wychowania. Rodzice, nauczyciele i wychowawcy stanowią dla nich wzór do naśladowania, z tego powodu ich zadaniem jest ukazywanie tego co wartościowe, przybliżanie i tłumaczenie czym są i co znaczą poszczególne wartości. Wychowanie do wartości kształtuje orientację aksjologiczną młodych ludzi, czyli gotowość do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania za nie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących obecny system wyznawanych przez młodych ludzi wartości. 2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. 3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego wychowania do wartości.	• prowadzenie badań, ewaluacji na temat wyznawania przez poszczególne grupy systemem wartości i podjęcie działań zmierzających do zmiany aktualnego, niekorzystnego stanu wyznawanych wartości.	Nauczyciele historii	Cała społeczność szkolna
4. Szkolenie kadry pedagogicznej z tematu wartości oraz metod nauczania wychowania w wartościach.	• proponowane pozycje książkowe, • udział w seminariach oraz szkoleniach przybliżających tematykę wartości, wartości w edukacji i wychowaniu młodych ludzi oraz sposobów uczenia podopiecznych; gdzie i w jakich okolicznościach rodzina powinna poszukiwać pomocy. Nauczyciele zyskają umiejętność wspierania opiekunów dzieci w sytuacjach trudnych, gdy przekazywany system postaw okaże się nieakceptowany przez społeczeństwo.	Dyrektor szkoły	Nauczyciele i wychowawcy
5. Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.	• warsztaty, • eventy, happeningi, • wyjścia do teatru/ filharmonii/ muzeum/ itp., • zajęcia lekcyjne - modelowanie postaw pomocnego zachowania i empatycznego odczuwania względem drugiego człowieka, • zajęcia religii omawiające wartość istotności wiary w życiu młodego człowieka, • organizacja festynów, pikników rodzinnych, • przygotowanie spektaklu, prezentacji, wywiadu z wybraną osobą, itp., • plakaty, rysunki, • godziny wychowawcze – m.in. na temat wartości rodzinnych, wymienianiu znanych przez uczniów wartości, uczniowie zastanawiają się nad różnicą pomiędzy znajomymi, kolegami i przyjaciółmi, wymieniają cechy dobrego przyjaciela,	Wychowawcy klas Nauczyciele przedmiotów humanistycznych Nauczyciele religii Pedagog szkolny Doradca zawodowy Nauczyciele plastyki	Uczniowie

	• spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym - ćwiczenie w uczniach umiejętności refleksyjnego podejścia do własnych zachowań, wyborów i postaw, • włączanie uczniów do podejmowanie działań na rzecz szkoły bądź klasy - -organizacja wydarzeń, eventów, akcji charytatywnych, akcji świątecznych, wyjść, wyjazdów, • projekt pt.: Rok Wartości.		
6. Rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej.	• utworzenie „Szkolnego Klubu Wolontariatu”, • akcje pomocowe na rzecz potrzebujących (ubogich, chorych itp.) i przy współpracy instytucji i organizacji, • współdziałanie uczniów w zakresie edukacji poprzez wykorzystywanie pozytywnych wpływów rówieśniczych.	Opiekun wolontariatu	Uczniowie

Część: „Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych”.

Przepisy prawne

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 2017 r. 459);
5. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2016 r. poz. 1822);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2003 nr 6 poz. 69);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. 2001 r. nr 135 poz. 1516 i 2014 r. poz. 1150);
8. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2017 r. poz. 149, 60);
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390);
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245);
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 r. poz. 783, 1458);
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016 r. poz. 487);
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
14. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);
16. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
17. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. 2016 r. poz. 656);
18. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1241 z późń. zm.);

19. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 2017 r. poz. 1260);
20. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2016 poz. 1866);
21. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
22. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. 2016 poz. 1602).

Stan prawny z 1.09.2017 r.

Wprowadzenie

Przedmiotem nieustannej troski dorosłych powinno być dążenie do stworzenia dzieciom warunków do nauki, zabawy i wypoczynku w przyjaznej, radosnej atmosferze.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom ministerstwa, rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli podejmujemy się przeprowadzenia działań o charakterze wychowawczo-profilaktycznym. Przyczyni się on do zapewnienia odpowiedniego i bezpiecznego środowiska pracy i nauki dla osób przebywających na terenie szkoły bądź pozostających pod opieką jej wychowawców podczas prowadzonych zajęć poza granicami szkoły.

W części Programu Profilaktyczno-Wychowawczego poświęconego społeczności szkolnej omówione zostaną ważne zagadnienia:

1. Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej,
2. Problemy i zaburzenia u dzieci i młodzieży – depresja, samookaleczenia, próby samobójcze.
3. Przemoc i agresja rówieśnicza.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
5. Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w kontaktach rówieśniczych.

Celem prowadzonych przez nas działań jest:

- poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią;
- prowadzenie analizy i działań profilaktycznych w stosunku do zachowań społecznie nieakceptowanych;
- profilaktyka zachowań ryzykownych;
- ochronę zdrowia i życia młodych ludzi;
- intensyfikacja wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych;
- kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych;
- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie tradycji i więzi ze szkołą;
- budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych;
- uświadomienie rodzicom i nauczycielom istoty problemu alienowania uczniów;
- przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania;
- budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią. 2. Badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.	• badanie ewaluacyjne (badanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów i pracowników szkoły), • interpretacja uzyskanych wyników oraz dobranie odpowiednich działań wychowawczo-profilaktycznych, • spotkania informacyjne (zapoznanie / przypomnienie uczniom, nauczycielom, dyrekcji oraz rodzicom / opiekunom uczniów zasad i reguł bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły).	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas	Cała społeczność szkolna
3. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska. 4. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. 5. Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy.	• uroczystości szkolne, apele, eventy, • zajęcia fizyczne – udział uczniów w zajęciach sportowych, organizacja zawodów z różnych dyscyplin, • plakaty, twórczość plastyczna, • spotkania ze specjalistami, pracownikami służb medycznych (zajęcia dot. zasady zachowania podczas wypadku, udzielanie pierwszej pomocy), • warsztaty, • lekcje wychowawcze (przybliżenie zasad bezpieczeństwa oraz komfortowego przebywania na terenie szkoły, uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktowania się z osobami obcymi bez zgody i wiedzy dorosłych. Wychowawcy uświadamiają uczniom konieczność informowania najbliższego nauczyciela o fakcie pojawienia się osoby nieznajomej na terenie szkoły), • zajęcia promujące bezpieczeństwo podczas ferii zimowych i wakacji.	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego Nauczyciele plastyki Pedagog szkolny	Uczniowie
6. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci. 7. Natychmiastowe reagowanie w sytuacjach kryzysowych tj. samobójstwo albo próba samobójcza. 8. Opracowanie procedur na wypadek samobójstwa i próby samobójczej. 9. Profilaktyka zachowań agresywnych, przemocowych oraz cyberprzemocy. 10. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji	• spotkania ze specjalistami np. funkcjonariusze policji, straży pożarnej, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej, • indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem – pomoc psychologiczna, • zajęcia warsztatowe, lekcje wychowawcze (przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości nałogów, informowanie o ich skutkach ubocznych oraz przestrzeganie przed przyjmowanie używek – nikotyna, alkohol, środki psychoaktywne), • spotkania ze specjalistami ds. uzależnień – TZN, PSE-S, fundacje działające na rzecz młodzieży, • prowadzenie lekcji na temat agresji, tolerancji, niepełnosprawności, cyberprzemocy, • organizowanie szeregu lekcji poświęconych nauce odmawiania oraz	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Wszyscy nauczyciele	Uczniowie

psychoaktywnych przez dzieci i młodzież. 11. Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.	realnej zdolności oceny sytuacji, • zajęcia polegające na wzmacnianiu samooceny u uczniów – odkrywanie swoich mocnych stron oraz potencjału charakteru, • lekcje i warsztaty poświęcone bezpieczeństwu w szkole i poza nią oraz zachowaniom ryzykownym, • spotkania z przedstawicielami służb mundurowych – uświadomienie uczniów jakie kary grożą za stosowanie agresji i przemocy wobec drugiej osoby, • zwracanie uwagi na przejawy przemocy fizycznej, słownej, cyberprzemocy, czy mobbingu rówieśniczego; podejmowanie szybkich interwencji, posiadanie jasno określonego regulaminu i nieakceptowanie żadnych wyjątków, • prowadzenie interwencji przez wychowawców klas w sytuacji gdy uczniowie używają wulgaryzmów i nie przestrzegają zasad, • filmy dydaktyczne dot. tematyki uzależnień, agresji i przemocy - „Nie zamykaj oczu”.		
12. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia. 13. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą. 14. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania. 15. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży m.in. związanych z eurosieroctwem, rodzinami niepełnymi, rodzinami wielodzietnymi, przemocą w rodzinie, nałogami w rodzinie, itp. 16. Przeciwdziałanie przemocy domowej.	• przypomnienie nauczycielom i innym pracownikom szkoły zasad bezpieczeństwa, BHP oraz norm i reguł, które obowiązują na terenie szkoły, • udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych (rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli), • spotkania z rodzicami grupowo i indywidualnie, • spotkania informacyjne ze specjalistami, • materiały informacyjne, broszury, • utrzymywanie kontaktu z policją, sądem oraz poradniami, • przypomnienie pracownikom szkoły procedury interwencyjnej, • kontrolowanie i zgłaszanie przez pracowników szkoły sytuacji, które budzą niepokój lub niepewność o dobro dzieci, • zakładanie „Niebieskiej Karty”, • współpraca z pielęgniarką szkolną.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Pedagog szkolny Pielęgniarka szkolna	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog

17. Pedagogizacja opiekunów uczniów oraz sposobów prowadzenia działań profilaktycznych. 18. Zachęcanie rodziców / opiekunów do częstszego uczestnictwa w życiu szkoły. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami.	• szkolenia, warsztaty, • materiały szkoleniowe, • spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym, • spotkania z wychowawcą (szkolenie podczas spotkania z rodzicami mające na celu edukację oraz usystematyzowanie ich wiedzy na temat sytuacji zagrażających), • pogadanka na temat występujących sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ich dzieci (promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu, przeciwdziałanie agresji i przemocy, budowanie pozytywnych autorytetów), • organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze, itp., • budowanie pozytywnej, otwartej współpracy na linii rodzice / opiekunowie uczniów - nauczyciele (np. organizowanie spotkań indywidualnych, udostępnianie telefonu czy e-maila służącego do szybkiego kontaktu z nauczycielami w sytuacjach nagłych, zapoznanie rodziców z dokumentacją szkoły, zachęcanie do udziału w wyjazdach, wyjściach klasowych i szkolnych), • okazywanie wsparcia przez pracowników szkoły w sytuacjach trudnych (np. rozmowy z wychowawcą, pedagogiem szkolnych, psychologiem szkolnym, pomoc w nawiązaniu współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rodzinnym).	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice/ opiekunowie uczniów
19. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły.	• prowadzenie prac remontowych, • instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, • dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne uczniów, • wyeksponowanie planu ewakuacji oraz upewnienie się, że uczniowie dobrze znają zasady postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia, • próbna ewakuacja, podczas którego uczniowie będą ćwiczyć działania związane z ewakuacją ludzi z budynku.	Dyrektor szkoły	Dyrekcja szkoły, pracownicy

Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego ma na celu wspomóc uczniów w ich trudnościach w nawiązywania relacji ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ławek.

Przedstawiony poniżej program ma na celu:

- kształtowanie prawidłowych postaw społecznych;
- rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami;
- przygotowanie dzieci do rozsądnego i samodzielnego życia w społeczeństwie;
- rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów;
- poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istoty nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji międzyrówieśniczych;
- prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujących satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Propagowanie aktywności i twórczego myślenia uczniów. 2. Wychowywanie samodzielnych, radzących sobie w życiu młodych ludzi.	• pogadanki, • praca indywidualna, burze mózgów, • referaty, samodzielne wystąpienia, • dramy, itp., • organizacja warsztatów kształcących (asertywność, komunikację werbalną i niewerbalną, efektywnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, • prowadzenie lekcji metodami aktywizującymi uczniów, • stworzenie gazetek tematycznych (np. uczenie warsztatu dziennikarskiego), • uczniowie są świadomi swoich praw – zapoznanie uczniów z Konwencją o Prawach Dziecka oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka, • zachęcanie uczniów do kandydowania oraz brania udziału w wyborach do Samorządu Uczniowskiego, • organizowanie spotkań z osobami pełniącymi różne funkcje społeczne, posiadającymi różne zawody – dzięki temu uczniowie mogą poszerzyć swoje horyzonty i zweryfikować swoje dotychczasowe poglądy, • lekcje wychowawcze o tematyce związanej z szacunkiem, tolerancją,	Wychowawcy klas Wszyscy nauczyciele	Uczniowie

	akceptowaniem innych.		
3. Kształtowanie właściwych relacji między uczniami. 4. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji w grupie rówieśniczej. 5. Popularyzowanie dobrego zachowania. 6. Promowanie postaw tolerancyjnych.	• godziny wychowawcze, • zajęcia aktywizujące, • rozmowy indywidualne i grupowe, • dramy, • podkreślanie wartości zachowań fair play podczas prowadzenia zajęć sportowych, • zajęcia warsztatowe na temat stosunków interpersonalnych, nauka aktywnego słuchania (podczas zajęć uczeni są jak jasno i w sposób bezpośredni wyrażać swoje potrzeby, prośby i oczekiwania względem innych osób).	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego Pedagog szkolny	Uczniowie
7. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów.	• prelekcje, • broszury, materiały informacyjne, • udział w szkoleniach i warsztatach. Poprawa kompetencji wychowawczych – zwrócenie uwagi jak ważne w procesie wychowawczym jest dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem, które jest spójne z tym, czego uczymy swoich podopiecznych. Konsekwencja w słowach i działaniu, umiejętność słuchania problemów, cierpliwość, zrozumienie, docenianie szczerości i otwartości.	Dyrektor szkoły	Nauczyciele, wychowawcy rodzice/ opiekunowie uczniów

Część: „Cyberprzemoc”.

Przepisy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 283 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137, 2138, z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952, 966, 1214);
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2017 poz. 204);
7. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 2017 r. 459);
8. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2015 r. poz. 1094);
9. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2016 r. poz. 922);
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
12. Ustawa o z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 2017 r. poz. 1219).
13. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. 2015 poz. 728);
14. Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm.);
15. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
16. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, Budapeszt 23.11.2001 r., CETS nr 185.

Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

Wprowadzenie

W każdej chwili miliony dzieci i młodzieży korzysta z Internetu, który stał się nieodzownym narzędziem, wykorzystywanym przy wielu aktywnościach. Za pośrednictwem tego medium ludzie pracują, uczą się, odpoczywają, bawią, poznają nowych ludzi czy też załatwiają codzienne sprawy. Jedna czwarta dzieci zaznajamia się z Internetem przed ukończeniem 6 roku życia, a połowa zaczyna z niego korzystać w wieku 7-12 lat.

Internet, pomimo licznych pozytywnych i przydatnych informacji, niesie ze sobą wiele zagrożeń. Wraz z jego rozwojem oraz zwiększeniem dostępności do nowych mediów, dzieci i młodzież coraz częściej stają się ofiarami przemocy elektronicznej. Cyberprzemoc charakteryzuje się wysoką anonimowością sprawcy oraz „znaczną siłą rażenia". Jest szczególnie groźna, gdy jest kierowana w stosunku do małoletnich. Ponadto nie dotyczy tylko bezpośrednio ofiary, ale wpływa na całą grupę, w której funkcjonuje osoba poddana cyberprzemocy. Efektem cyberprzemocy może być poczucie prześladowania lub ośmieszenia, życie w strachu, upokorzenie. Konsekwencje mogą być groźne: zamknięcie się w sobie, depresja, a w skrajnych przypadkach próby samobójcze. Dlatego należy zawsze przeciwdziałać przemocy w sieci, a osoby prześladowane trzeba wspierać i chronić. Należy prowadzić wspólne i skoordynowane działania zachęcające uczniów do ujawniania przypadków cyberprzemocy oraz stworzenia im dogodnych do tego warunków. W działaniach profilaktycznych w tym zakresie powinni uczestniczyć rodzice, prawni opiekunowie, szkoła i Policja.

Nasza szkoła ma przygotowywać ich do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Cyberprzemoc" ma na celu ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywnych i przemocowych, realizowanych przy użyciu nowej technologii komunikacyjnej na terenie szkoły bądź poza nią. Prowadzone działania mają za zadanie uświadomić młodym uczniom, ich opiekunom oraz nauczycielom, czym jest przemoc elektroniczna, jak należy się przed nią chronić, jakie prawa przysługują osobie, która stała się jej ofiarą, gdzie szukać pomocy i wsparcia oraz z jakimi konsekwencjami spotka się osoba dopuszczająca się przemocy elektronicznej.

Cel główny:

- Zwrócenie uwagi uczniów na zjawisko cyberprzemocy,
- Wzrost świadomości uczniów, rodziców i nauczycieli o negatywnych konsekwencjach związanych z Internetem.,
- Uwrażliwienie ich na specyfikę problemu, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ich ofiar, jaki sprawców cyberprzemocy.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska cyberprzemocy wśród społeczności szkolnej. 2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. 3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.	• przeprowadzenie badań, ewaluacji. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem zagrożenia występowaniem bądź określenia natężenia występowania sytuacji problemowych związanych z przemocą elektroniczną, • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie, do których reguł społeczność szkolna najczęściej się nie stosuje i co jest tego przyczyną.	Nauczyciel informatyki Wychowawcy klas	Cała społeczność szkolna
4. Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych. 5. Opracowanie i upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach popełnienia czynu oraz sposobów reagowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.	• materiały edukacyjno-informacyjne, Wskazanie lub udostępnienie rodzicom / opiekunom literatury, zwiększającej ich kompetencje radzenia sobie z zaistniałym problemem • spotkania z wychowawcami, nauczycielami, władzami szkoły, przedstawicielami policji, poradni psychologiczno-pedagogicznej, psychologiem/ pedagogiem szkolnym. Uświadamianie rodziców / opiekunów o istnieniu zjawiska cyberprzemocy wśród młodych ludzi oraz o różnorodności ich form występowania – przygotowanie materiałów informacyjnych, prelekcje przeprowadzone przez zaproszonych gości. • przekazanie rodzicom / opiekunom prawnym uczniów programów edukacyjnych specjalnie przygotowanych do użytku domowego np. za pośrednictwem strony internetowej http://www.sieciaki.pl/ i fundacja Dzieci Niczyje, • udział w programach dotyczących promocji zdrowego trybu życia, • wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów
6. Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej. 7. Nawiązanie stałej współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień i	• szkolenia, • przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, • spotkania z przedstawicielami policji, psychologami, instytucjami/ organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy,	Dyrektor szkoły Wszyscy nauczyciele	Nauczyciele i wychowawcy

ich wspieranie w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły.	• udział w seminariach i szkoleniach dot. zjawiska cyberprzemocy, • udział w kampaniach społecznych, projektach i konferencjach – podnoszenie kwalifikacji, • wyznaczenie osoby-koordynatora, która będzie reagowała na każdy sygnał pojawienia się przemocy elektronicznej w szkole i pomiędzy uczniami czy pracownikami szkoły poza terem szkoły.		
8. Zaangażowanie rodziców / opiekunów do współpracy przy organizacji uroczystości szkolnych i klasowych oraz konkursów tematycznych. 9. Promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu.	• nawiązanie współpracy rodziców ze szkołą i współorganizowanie wydarzeń, • spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, przedstawicielem policji, • lekcja przeprowadzona przez przedstawiciela policji, który zapozna rodziców ze statystykami, objawami oraz sposobami przeciwdziałania cyberprzemocy, jak także zapozna rodziców z konsekwencjami jakie czekają sprawcę zdarzenia, • wychowawca zapoznaje rodziców uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z sieci.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów
10. Edukacja medialna mająca na celu kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego. 11. Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz zagrożeń, jakie są z nim związane.	• udział w uroczystościach, • godzina wychowawcza, wykłady, • analiza reklam zamieszczanych w Internecie, TV, gazetach. Zwrócenie uwagi na problematykę zjawiska, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ofiary, jak i sprawcy cyberprzemocy; Przygotowanie uczniów do krytycznego i selektywnego odbioru treści znalezionych w Internecie – nauczyciel prezentuje uczniom wybrane wcześniej reklamy telewizyjne, internetowe oraz umieszczane w gazetach oraz wspólnie podejmują się interpretacji zamieszczonych tam treści i ich prawdziwego przekazu.	Wychowawcy klas Nauczyciel informatyki Pedagog szkolny	Uczniowie
12. Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia. 13. Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania zjawisku.	• spotkanie ze specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji. Podczas zajęć prowadzonych przez przedstawiciela policji, należy zapoznać uczniów czym jest cyberprzemoc, jakie symptomy i zachowania na nią wskazują, w jaki sposób należy radzić sobie z zaistniałą sytuacją oraz jak bronić przed jej pojawieniem. Należy uświadomić uczniom, jakie mogą być konsekwencje prawne i psychiczne dla sprawcy przemocy.	Pedagog szkolny	Uczniowie

14. Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie. 15. Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów. 16. Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania się w świecie wirtualnym. 17. Zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce przeciwdziałaniu cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.	• spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, policją, • udział w uroczystościach, • konkursy plastyczne, • burza mózgów, • projekcje filmów dot. cyberprzemocy, • praca indywidualna i w grupach, • zajęcia podczas godziny wychowawczej oraz informatyki dotyczące bezpiecznego korzystania z nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i telefonu komórkowego, • udział w corocznym Dniu Bezpiecznego Internetu, • wypracowanie wśród uczniów zasady działania według zasady: widzę, reaguję, pomagam, • uczenie jakie działania podejmować kiedy staną się ofiarą, świadkiem bądź sprawcą przemocy elektronicznej, • promowanie zdrowego sposobu spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników.	Wychowawcy klas Nauczyciel informatyki Pedagog szkolny	Uczniowie
18. Zaangażowanie młodych ludzi do aktywnego działania w sytuacji pojawienia się zjawiska cyberprzemocy. 19. Udział w kampaniach, wydarzeniach oraz projektach społecznych uświadamiających powagę zjawiska.	• kampanie społeczne, Zachęcanie uczniów do udziału w kampaniach społecznych np. tych promujących zdrowy i aktywny styl życia, walkę z dyskryminacją i rasizmem w formie mowy nienawiści obecnej w sieci. • szkoła zapewnia osobom poszkodowanym oraz świadkom danego zdarzenia o charakterze przemocowym pomoc psychologiczną (za zgodną prawnych opiekunów uczniów).	Wychowawcy klas Nauczyciel informatyki	Uczniowie

Część: „Zdrowy styl życia”.

Przepisy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 283 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 poz. 1591);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. z zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzanych szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);
8. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
9. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
11. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2010 r. nr 127, poz. 857);
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 r. poz. 783, 1458);
13. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości w przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2013 r. poz. 1563);
14. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
15. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
16. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390.
17. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
18. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 r. poz. 697);
19. Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

Wprowadzenie

Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki. Bardzo ważnym zadaniem szkoły jest także skuteczne przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających. Ta część programu ma przede wszystkim na celu skuteczne przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów naszej szkoły, w szczególności charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz jego otoczenia społecznego.

W tej części Programu Wychowawczo-Profilaktycznego poświęconego zdrowemu stylowi życia omówione zostaną następujące zagadnienia:

1. Zdrowe odżywianie.
2. Higiena osobista.
3. Aktywne spędzanie czasu wolnego.
4. Środki uzależniające:
    - nikotyna,
    - alkohol,
    - środki psychoaktywne.
5. Zakażenie HIV i nabyty zespół upośledzenia odporności (AIDS).

Cele :

1. Zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie wśród młodzieży szkolnej w szczególności poprzez:
    - ✓ pogłębienie wiedzy na temat prawidłowego żywienia i zdrowego stylu życia oraz ich znaczenia dla organizmu człowieka;
    - ✓ pogłębienie wiedzy o wartościach odżywczych żywności i doskonalenie umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów żywnościowych.
2. Wspomaganie uczniów w praktycznym wykorzystaniu zdobytej wiedzy i doskonaleniu umiejętności praktycznego zastosowania zdobytych informacji.
3. Rozwijanie zainteresowań dzieci tematyką zdrowego stylu życia oraz kształtowanie u niej prozdrowotnych postaw i zachowań.
4. Propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i środowisku pozaszkolnym.
5. Umożliwienie uczniom zaprezentowania swojej wiedzy i umiejętności dotyczących żywności, żywienia i zdrowego stylu życia.
6. Uświadomienie, że aktywność fizyczna jest warunkiem zdrowego stylu życia.

7. Pokazanie możliwości spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań w środowisku lokalnym.
8. Utrwalenie odpowiednich nawyków i umiejętności dotyczących higieny osobistej.
9. Uświadomienie potrzeby przestrzegania higieny osobistej.
10. Zdobycie wiedzy na temat środków uzależniających, przyczyn i mechanizmów powstawania uzależnień.
11. Promowanie postawy asertywnej.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną. **2.** Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. **3.** Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie	• prowadzenie badań, ewaluacji. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem podatności środowiska bądź aktualnie istniejącym zagrożeniem, ilością sytuacji problemowych wśród uczniów szkoły.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Cała społeczność szkolna
4. Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji. **5.** Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży – prawidłowe odżywianie, aktywne	• spotkania z wychowawcami, • spotkania z pielęgniarką szkolną, • spotkania z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, • organizowanie dyżurów pomocowych, • prelekcje, wykłady, • spotkanie ze specjalistami w danej dziedzinie, • nawiązanie współpracy z policją, poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną – Oświata Zdrowotna. Podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców/ opiekunów uczniów poprzez udział w szkoleniu w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej.	Dyrektor szkoły Pedagog szkolny Wychowawcy klas Pielęgniarka szkolna Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych i wychowania fizycznego	Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy

spędzanie czasu wolnego, dbanie o higienę osobistą. **6.** Pedagogizacja rodziców / opiekunów prawnych na zebraniach w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych. **7.** Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnych uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców. 8. Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców / opiekunów uczniów prowadzone przez szkolnych specjalistów.	Organizacja spotkania z ekspertami z poradni ds. przeciwdziałania narkomanii lub policją – spotkania uświadamiające dorosłym zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz skutków ich krótkotrwałego i długotrwałego zażywania. Informowanie rodziców podczas zebrań o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu. Organizowanie spotkań z ekspertami dot. zdrowego stylu życia – odżywianie, aktywność fizyczna i higiena osobista. Współpraca z lokalnymi instytucjami.		
9. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.	• spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów, • zapoznanie zebranych z regulaminami i procedurami, • godzina wychowawcza, • prelekcje. Informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią podczas zebrania klasowego; Udostępnienie Programu Wychowawczo-Profilaktycznego oraz procedur na stronie internetowej szkoły oraz poinformowanie rodziców / opiekunów prawnych o możliwości zapoznania się z takim programem. Umożliwienie rodzicom / opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia. Przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie

	terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; Precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych. Organizacja prelekcji w celu wyjaśnienia procedur związanych z sytuacjami zagrożenia narkomanią.		
10. Przeprowadzenie wśród nauczycieli i wychowawców szkolenia zwiększającego wiedzę dotyczącą rozpoznawania oraz przeciwdziałania zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych przez uczniów. 11. Nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy opiekunami uczniów w celu eliminowania czynników ryzyka związanych z możliwością zażywania/ kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.	• szkolenia, e-szkolenia, • spotkania z specjalistami Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii, policją, psychologami, itp. Szkolenie nauczycieli w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej. Zwiększenie kwalifikacji pedagoga szkolnego w kwestii przeciwdziałania używaniu środków psychoaktywnych w celu zapewnienia możliwości konsultacji. • Zapoznanie nauczycieli z procedurą „Niebieskiej Karty”.	Dyrektor szkoły Pedagog szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
12. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców / opiekunów uczniów w przypadku używania środków i substancji opisanych we wstępie do niniejszego dokumentu. 13. Uświadamianie rodziców / opiekunów uczniów oraz samych zainteresowanych miejscach, w których mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.	• materiały informacyjne i edukacyjne, • opracowanie oraz prezentacja w szkole materiałów we współpracy z lokalną poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii oraz policją; • organizacja wśród uczniów konkursu na najlepszy plakat dotyczący poszczególnych instytucji, w których uczniowie mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.	Pedagog szkolny Nauczyciele plastyki	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie
14. Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów. 15. Wdrażanie uczniów do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia	• pogadanki, rozmowy , zajęcia psychoedukacyjne na temat prawidłowych nawyków higienicznych, prawidłowego odżywiania i korzyści płynących z aktywności fizycznej, • lekcje wychowawcze poświęcone zdrowemu stylowi życia,	Pielęgniarka szkolna Wychowawcy klas Nauczyciele	Uczniowie

własnego i innych osób. 16. Ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się. 17. Korzyści płynące z aktywności fizycznej. 18. Korzyści płynące ze stosowania profilaktyki. 19. Zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.	• realizacja programów profilaktycznych dot. zdrowego stylu życia i prawidłowych nawyków żywieniowych, • prowadzenie przez pielęgniarkę szkolną zajęć uzupełniające wiedzę uczniów na temat higieny osobistej, wyrabianie wrażliwości estetycznej, • zachęcanie do udziału w dodatkowych zajęciach sportowych na terenie szkoły i poza nią - rozwijanie i doskonalenie sprawności ruchowej i tężyzny fizycznej uczniów, • zapewnienie dziecku odpowiedniej dla niego ilości ruchu, umożliwiającej wszechstronny i harmonijny rozwój fizyczny, rozwijanie i doskonalenie sprawności ruchowej i tężyzny fizycznej uczniów, • współpraca z organizacjami i instytucjami wspierającymi działania profilaktyczne, • współpraca z rodzicami w zakresie organizowania i propagowania zajęć rozwijających zainteresowania i pasje dzieci, • poszerzanie oferty szkoły w zakresie rozwijania zainteresowań i pasji uczniów.	przedmiotów przyrodniczych i wychowania fizycznego	
20. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków. 21. Kształtowanie wśród uczniów postaw zapobiegających podatności na ryzyko kontaktu ze środkami psychoaktywnymi. 22. Kształtowanie w uczniach chęci dbania o swoje bezpieczeństwo	➢ dotyczące działania i niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych; • szkolenie dla uczniów informujące o zagrożeniach płynących z zażywania substancji psychoaktywnych i promujące zdrowy tryb życia; • kształtowanie właściwych postaw wobec niebezpiecznych zachowań ze strony rówieśników, • informowanie uczniów o konsekwencjach prawnych związanych z posiadaniem nielegalnych substancji.	Wychowawca klasy	Uczniowie
23. Spotkania z pracownikami poradni psychologiczna-pedagogicznej, TZN, policji, fundacji działających na rzecz dzieci i młodzieży. 24. Informowanie uczniów na temat konsekwencji prawnych związanych z posiadaniem i używaniem nielegalnych środków. 25. Wdrażanie zewnętrznych programów	• pogadanki, • prelekcje, • spotkania ze specjalistami, • zajęcia warsztatowe, • indywidualne spotkania ze specjalistami z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych. Zajęcia o tematyce wpływu używek na organizm młodego człowieka (nikotyna, alkohol) i zagrożenia płynące z zażywania środków psychoaktywnych. Dodatkowe zajęcia warsztatowe ze specjalistami	Pedagog szkolny	Uczniowie

wspomagających rozwój umiejętności społecznych.	o niebezpieczeństwie związanym z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy). • udział w programach lokalnych, ogólnopolskich.		
26. Zróżnicowanie form pracy z uczniami mające na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces nauczania.	• aktywizujące formy pracy z uczniem, • pogadanki, • wolontariat. Wykorzystywanie aktywnych metod pracy z uczniem; zaangażowanie uczniów do udziału w różnych formach wolontariatu; udział w rajdach, wycieczkach szkolnych.	Wszyscy nauczyciele	Uczniowie
27. Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji. 28. Rozwijanie umiejętności życiowych u uczniów przez ćwiczenie odpowiednich postaw.	• aktywność fizyczna, • pogadanki. Promocja aktywności fizycznej jako metody radzenie sobie ze stresem – zachęcanie uczniów do udziału w proponowanych przez szkołę fakultatywnych zajęciach sportowych, spotkania ze znanymi lokalnie sportowcami.	Nauczyciele wychowania fizycznego Wychowawcy klas	Uczniowie
29. Kształtowanie asertywnych postaw wobec niepożądanych zjawisk. 30. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.	• e-lekcja, • godziny wychowawcze, • zajęcia warsztatowe, • zewnętrzne propozycje programu profilaktycznego (MEN). Zajęcia na temat asertywności i właściwego formułowania i obrony swojego zdania oraz zajęcia poświęcone sposobom wyrażania skrajnych uczuć w akceptowalny społecznie sposób. • promowanie wśród uczniów zasad zdrowego żywienia oraz informowanie o korzyściach, które z niego płyną m.in.: ➢ lekcje wychowawcze, ➢ spotkania z pielęgniarką szkolną, ➢ organizacja konkursu uczniowskiego na najlepszy plakat informujący o zasadach zdrowego odżywiania, ➢ projekcja filmów o tematyce zdrowotnej, ➢ zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce zdrowotnej, • uświadamianie uczniom problemu związanego z chorobą AIDS i innymi chorobami cywilizacyjnymi m.in.: lekcje profilaktyczne, projekcje	Wychowawcy klas Pielęgniarka szkolna Pedagog szkolny Nauczyciele plastyki Nauczyciele wychowania fizycznego	Uczniowie

	filmów o tematyce związanej z chorobami przenoszonymi drogą płciową, • promocja zdrowego i aktywnego trybu życia we wsparciu rozpoznawanych sportowców, podróżników itp.		

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	• wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym: ➢ prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; ➢ indywidualne rozmowy z uczniami na temat właściwych postaw wobec niebezpiecznych środków, ➢ angażowanie uczniów w kółka zainteresowań, rozwój sprawności fizycznej na dodatkowych zajęciach. • pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych: • problemu z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia. Przedstawienie możliwych miejsc, w których mogą szukać pomocy; konsultacja • angażowanie ucznia w działalność pozalekcyjną; • konsultacje ze specjalistyczną poradnią ds. uzależnień, • zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych: ➢ prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ➢ zapewnienie możliwości konsultacji z psychologiem szkolnym, ➢ organizacja spotkań rodziców / opiekunów prawnych z uczniem oraz specjalistą z poradni ds. uzależnień. • zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom szkoły. ➢ ustalenie dyżuru psychologa szkolnego/pedagoga szkolnego,	Dyrektor szkoły Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Uczniowie

	➢ upublicznienie danych dotyczących dostępności psychologa/pedagoga szkolnego oraz możliwych terminów przyjęć uczniów przez tych specjalistów, zarówno zatrudnionych w szkole jak i w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.		
2. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.	• rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych (kółka zainteresowań, sportowe; udział uczniów w konkursach, zawodach, • poszerzanie horyzontów uczniów przez prezentację osiągnięć i sukcesów znanych ludzi.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas	Uczniowie
3. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.	• informowanie uczniów o ryzyku związanym z zażywaniem środków psychoaktywnych; ➢ przygotowanie spotkania z uczniami, lekcji wychowawczej informującej o zagrożeniach płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych, ➢ organizacja prelekcji dotyczącej niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy), ➢ indywidualne spotkania ze specjalistami z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych. • kształtowanie postaw i metod sprzeciwiania się sytuacjom stwarzającym zagrożenie: zajęcia warsztatowe z asertywności, lekcje wychowawcze, • określenie jasno sprecyzowanych zasad obowiązujących w szkole, zapoznanie z nimi uczniów: ➢ przedstawienie reguł obowiązujących w szkole na godzinie wychowawczej na początku roku szkolnego, ➢ ustalenie zasad Nauczyciel-Uczeń we współpracy z uczniami, ➢ przedstawienie uczniom na godzinie wychowawczej ich praw i obowiązków wynikających ze Statutu szkoły.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Uczniowie

4.	Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji o których mowa we wstępie do dokumentu.	• wprowadzenie do indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego elementów terapii wychodzenia z uzależnień, • angażowanie uczniów w zajęcia pozalekcyjne – zarówno sportowe jak i kulturalne, • angażowanie rodziców / opiekunów prawnych uczniów w profilaktykę antynarkotykową.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas	

Część: „Szkoła miejscem rozwoju każdego ucznia”.

Przepisy prawne

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późń. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59; 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. 2017 poz. 1569);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2017 poz. 1580);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz.U. 2017 r. poz. 1042);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci.

14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży.
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Wstęp

Niezależnie od tego, w jakim środowisku dziecko wychowywało się do tej pory, wstępując do szkoły natrafia na różne trudności. Pójście do szkoły jest dla dziecka wielkim sprawdzianem sprostania wymaganiom stawianym mu przez świat dorosłych. Wymagania w tym zakresie sprecyzowane w programie edukacji wczesnoszkolnej są dość wysokie. Wielu uczniów uczęszczających do szkoły napotyka na różne trudności, które uniemożliwiają uczenie się.

Każdy nauczyciel winien zdawać sobie sprawę z charakteru i typu tych trudności, by w porę i z odpowiednim skutkiem udzielić im pomocy, aby te trudności nie przerodziły się w niepowodzenia szkolne. Jest to bardzo trudne, wymaga dużego wkładu pracy, pomysłowości, cierpliwości i przemyślanego działania. Należy dobierać ćwiczenia atrakcyjne, budzące zainteresowanie dzieci, wymagające początkowo krótkiego, następnie coraz dłuższego koncentrowania uwagi. Jest bardzo ważne, aby każdą pracę doprowadzić do końca, ucząc dziecko wytrwałości. Właściwe pokierowanie jego aktywnością poprzez zajęcia dające możność zaspokojenia potrzeby ruchu i konstruktywnego wyładowania energii daje dobre efekty terapeutyczne. Jest przy tym konieczne ujednolicenie wymagań i oddziaływań wychowawczych stosowanych w szkole i w domu. Należy maksymalnie dostosować stopień trudności do możliwości, potrzeb ucznia i tę drogę należy uznać za najbardziej skuteczną w przezwyciężaniu trudności w uczeniu się.

Cel:

- Wszechstronny i harmonijny rozwój każdego ucznia:
  - indywidualizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego w czasie zajęć dydaktycznych,
  - wykorzystywanie w pracy lekcyjnej różnych źródeł informacji,
  - wyrównywanie braków w rozwoju psychomotorycznym uczniów,
  - wpieranie uzdolnień i rozwijanie zainteresowań uczniów.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Odbiorca
1. Diagnozowanie przyczyn trudności i niepowodzeń szkolnych. 2. Rozpoznawanie psychofizycznych i edukacyjnych potrzeb uczniów oraz dostosowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego do potrzeb i możliwości uczniów, z uwzględnieniem potrzeb uczniów niepełnosprawnych. 3. Zapewnienie równych szans rozwoju uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	• rozpoznawanie warunków i sytuacji rodzinnej uczniów, • zapoznawanie się nauczycieli z opiniami i orzeczeniami PPP lub innych poradni specjalistycznych , w celu zastosowania zaleceń i dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości ucznia, • organizowanie i prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, zespołów dydaktyczno-wyrównawczych, logopedycznych, nauczania indywidualnego, • stała współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w celu diagnozy uczniów u których zaobserwowano niepowodzenia szkolne i specyficzne trudności w uczeniu się.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Nauczyciele prowadzący zajęcia specjalistyczne	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
4. Stworzenie możliwości korygowania niepożądanych zachowań.	• udział dzieci w zajęciach socjoterapeutycznych lub w treningu umiejętności społecznych na terenie szkoły lub poradni psychologiczno-pedagogicznej.	Pedagog szkolny Nauczyciel socjoterapeuta	Uczniowie
5. Rozpoznawanie sytuacji szkolnej uczniów.	• okresowa ocena sytuacji szkolnej uczniów z niepowodzeniami szkolnymi. Wymiana informacji i spostrzeżeń pomiędzy wychowawcą klasy a uczącymi w niej nauczycielami.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Wychowawcy klas/nauczyciele
6. Zwalczanie i zapobieganie trudnościom i niepowodzeniom szkolnym.	• podejmowanie wobec uczniów działań mających na celu zapobieganie niepowodzeniom szkolnym: ➢ zapoznanie uczniów z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania oraz szczegółowymi wymaganiami poszczególnych przedmiotów. Egzekwowanie zawartych umów.	Wychowawcy klas Wszyscy nauczyciele	Uczniowie
7. Indywidualizacja kształcenia: ✓ rozwijanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne uczenie się, ✓ pomoc uczniom o specjalnych	• opracowanie narzędzi do diagnozy zdolności uczniów oraz jej przeprowadzenie, • zajęcia dla uczniów zdolnych z poszczególnych edukacji, • zespoły pomocy koleżeńskiej, • organizacja konkursów i olimpiad przedmiotowych.	Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Uczniowie

potrzebach edukacyjnych, ✓ praca z uczniem mającym problemy z nauką, ✓ praca z uczniem zdolnym, ✓ przydzielanie uczniów do pomocy koleżeńskiej.			
8. Zapewnienie urozmaiconej oferty zajęć pozalekcyjnych. 9. Stosowanie atrakcyjnych form i metod pracy.	• opracowanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz atrakcyjny sposób prowadzenia ich. • nawiązanie współpracy oraz korzystanie z oferty instytucji rozwijających zainteresowania uczniów oraz z organizacjami pozarządowymi, • zachęcanie uczniów do aktywności społecznej poprzez działalność w szkolnych organizacjach.	Nauczyciele uczący Wychowawcy klas	Uczniowie
10. Dążenie do osiągnięcia sukcesu przez każde dziecko: ✓ stworzenie warunków wszystkim uczniom do osiągania sukcesów, ✓ dostosowywanie tematyki i formy konkursów do możliwości uczniów – z naciskiem na dzieci słabe w nauce.	• opracowanie przez nauczycieli programów indywidualnych dla uczniów uzdolnionych, które wspierają i rozwijają te uzdolnienia, • organizacja różnorodnych konkursów, pomagających dzieciom osiągać małe i duże sukcesy, • umożliwienie zaprezentowania uczniom na terenie szkoły swoich osiągnięć w różnorodnej formie, • nagradzanie zwycięzców konkursów podczas apeli szkolnych (nagłaśnianie sukcesu).	Wszyscy nauczyciele	Uczniowie
11. Upowszechnienie czytelnictwa: ✓ tworzenie w szkole warunków oraz wdrażanie uczniów do aktywnego czytelnictwa.	• uroczyste pasowanie uczniów klas I na czytelnika, • sukcesywne wzbogacanie księgozbioru, w tym: pozyskiwanie pozycji zgodnych z oczekiwaniami i zainteresowaniami uczniów, • organizacja lekcji bibliotecznych, konkursów, • współpraca z filiami bibliotek, • akcje czytelnicze lokalne i ogólnokrajowe.	Nauczyciel bibliotekarz	Uczniowie
12. Uzupełnienie oferty zajęć pozalekcyjnych zgodnie z zainteresowaniami uczniów. 13. Rozwijanie wszechstronnych zainteresowań i zdolności uczniów.	• bogata oferta zajęć pozalekcyjnych oraz upowszechnienie dostępu do nich, • różnorodne formy edukacji kulturalnej i społecznej w ramach prowadzonych zajęć, • zwiększenie współpracy z placówkami kulturalno – oświatowymi w środowisku lokalnym.	Dyrektor szkoły Nauczyciele uczący	Uczniowie

14. Zagospodarowanie czasu wolnego.			
15. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.	• stała współpraca rodziców/opiekunów prawnych z wychowawcą klasy i nauczycielami prowadzącymi zajęcia specjalistyczne, • zachęcanie rodziców / opiekunów do pomocy dziecku w realizacji zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej, • pedagogizacja rodziców poprzez udział w warsztatach, prelekcjach, pogadankach dot. skutecznego pokonywania trudności w nauce, • ujednolicenie oddziaływań wychowawczych i edukacyjnych stosowanych w szkole i w domu, • porady/konsultacje dla rodziców.	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Rodzice/opiekunowie prawni
16. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli.	• udział nauczycieli w szkoleniach, kursach, warsztatach w ramach WDN, celem wyposażenie nauczycieli, pedagogów i w nowe umiejętności, które pozwolą nauczysz się planować skuteczną pomoc zarówno dla dzieci zdolnych jak i z trudnościami.	Dyrektor szkoły Wszyscy nauczyciele	Wychowawcy klas/nauczyciele